איגוד האמנים הפלסטיים

אמן בקהילה

סקירת הפרויקט והמלצות לחידושו

מאת ד"ר אלעד ירון ורות אברהם
פברואר 2021

תקציר

פרויקט ”אמן בקהילה” הושק בשנת 2000 כשיתוף פעולה בין משרד התרבות לבין האמן דוד וקשטיין. מטרת הפרויקט הייתה קידום עשייה אמנותית מקצועית בפריפריה. במהלך עשרים השנים האחרונות תקצב משרד התרבות מעל 200 אמנים במסגרת הפרויקט, אלו ביצעו עבודה אמנותית שיתופית עם קהילות רבות ומגוונות ברחבי ישראל, ויצרו שינוי משמעותי בנגישות ליצירה ולתרבות בפריפריות החברתיות והגיאוגרפיות בישראל. בשנת 2020 הופסק הפרויקט באופן זמני, על מנת ”לעדכנו לנוכח המדיניות — הגדלת האפקט על הקהילה, חיזוק הקשר עם הרשויות המקומיות, יצירת תשתית להצמחת אמנות קהילתית ועוד”.

במסגרת מחקר זה רואיינו אמנים, אוצרות, מנחים, יוזמי הפרויקט וכן אנשי מנהל התרבות שפעלו בפרויקט וסביבו במשך השנים.

לצורך עדכון הפרויקט והחזרתו המהירה לפעילות, הזמינו איגוד האמנים הפלסטיים ומשרד התרבות בחינת עומק של הפרויקט ושל פרויקטים דומים בעולם. במסגרת מחקר זה רואיינו אמנים, אוצרות, מנחים, יוזמי הפרויקט וכן אנשי מנהל התרבות שפעלו סביבו במשך השנים. במטרה לייצר ידע נוסף מהנעשה בתחום זה בעולם, נבחנו כ־8 תוכניות דומות למעורבות אמנים בקהילה הפועלות במדינות מתקדמות שונות ברחבי העולם. למחקר זה מצורף גם פרק המלצות מסכם ובו מאפייני המפתח שיתרמו, לדעת מחבר המחקר, לבניית מתווה מעודכן שיסייע להצלחתו העתידית של הפרויקט ולהפיכתו לבר־קיימא.

המסקנה העיקרית העולה מהמחקר היא שפרויקט ”אמן בקהילה” הינו פרויקט בעל ערך חינוכי חשוב ביותר שכן הוא מקרב וחושף את האמנות לפריפריות של ישראל, ומפגיש עמה קהילות שידן אינן בהכרח משגת ביקורים תכופים במוזיאונים. הפרויקט הוא גם אחת הדרכים הבודדות[2] שבהן משרד התרבות מתקצב אמנים באופן ישיר, ללא גורמים מתווכים. ישנה חשיבות גדולה בהמשכו של הפרויקט ואף בהגדלת היקפו.

נבחנו כ־8 תוכניות דומות למעורבות אמנים בקהילה הפועלות במדינות מתקדמות שונות ברחבי העולם.

פרויקט ”אמן בקהילה” הצליח למצב עצמו במהלך השנים כפרויקט מרכזי מאוד בשדה האמנות הישראלי. כמות האמנים הניגשים לקול הקורא לפרויקט גדלה משמעותית לאורך שנות קיומו. העבודות שנערכו במסגרתו הביאו לשינוי משמעותי בחייהם של משתתפי התוכניות ושימשו עבורם כגשר לעולם האמנות והיצירה. עם זאת, הפרויקט סבל מחוסר מחויבות של גורמים מקומיים, ומאתגרים ביצירת רשת קשרים רחבה בין משתתפיו לתשתיות מקומיות קיימות. בנוסף, מודל הזיכרון הארגוני של הפרויקט וביזור האחריות בו לא אפשרו לכלל המשתתפים ללמוד מניסיון העבר ולייצר יחדיו תשתית שתשתפר לאורך זמן.

ההמלצות המרכזיות העולות ממחקר זה הן — הרחבת פרויקט ”אמן בקהילה”, חיזוק מעורבות של הסוכנים המקומיים (רשויות מקומיות ומרכזים קהילתיים), הרחבת הפרויקט בפריפריה הגיאוגרפית ויצירת זיכרון ארגוני יעיל וארוך טווח. כמו כן, מומלץ לבחון את ביזור האחריות בין משרד התרבות לבין רשויות מקומיות ומנחים מקצועיים, וזאת מבלי לפגוע בחופש של האמנים המשתתפים.

1. מתוך התכתבות עם גלית והבה שאשו, ראשת מינהל התרבות, 25.4.2020

2. לצד פרויקט ”אמן מורה” ומספר מצומצם של פרסים.

איגוד האמנים
הפלסטיים

© כל הזכויות שמורות לאיגוד האמנים הפלסטיים (ע"ר)
פברואר 2021

עריכה: יוני רז פורטוגלי
עיצוב: אביב ליכטר
בחירת דימויים: נטלי אילון

בהזמנת איגוד האמנים הפלסטיים ומינהל התרבות, משרד התרבות והספורט

משרד
התרבות
והספורט

ראשי פרקים

6
אמן בקהילה — מאפיינים עיקריים

7
הקדמה היסטורית

9
סיכום הראיונות

15
בחינת תקדימים בינלאומיים

19
המלצות לבניית מתווה מעודכן לפרויקט

20
נספח — פירוט תקדימים בינלאומיים

אמן בקהילה מאפיינים עיקריים

שנות פעילות הפרויקט: 2019–2000.

מטרות הפרויקט: לעודד את היצירה האמנותית בפריפריה, לקרב בני נוער ותושבים בוגרים חברי הקהילה המקומית לתהליכי היצירה האמנותית, לעודד אמנים המעורבים בקהילה ולסייע לאמנים מצטיינים לפתח ולקדם את עבודתם כיוצרים.

תקציב שנתי: כ־450 אלף שקלים.

כמות מלגות שנתיות: 9–15 מלגות.

אחוז מתקבלים: מדי שנה מגישים את מועמדותם כ־100–150 אמנים ואמניות. בין 5-15 אמנים מתקבלים.

דרישות מן המועמדים: על המועמדים להיות בוגרי בתי ספר גבוהים לאמנות. יש להגיש קורות חיים, פסקת חזון, וכן אישור בכתב מאת מנהל תחנת האמנות או הרשות המקומית על עניין בפרויקט.

דרך בחירת אמנים: ועדה בת עד חמישה חברים, ביניהם אמנים פעילים ונציגת משרד התרבות.

סך מענק חודשי לאמן: 4,337 ₪ כולל מע"מ (3,706.9 ₪ לפני מע"מ).

משך המלגה: 10 חודשים בשנה. ניתן להאריך פרויקט עד לתקופת מקסימום של 4 שנים. אמן זוכה יוכל להגיש מועמדותו מחדש רק לאחר 7 שנים.

דרישות מהאמן: 8 שעות עבודה שבועיות (32 חודשיות) לכל הפחות.

דרישות מהקהילה: על הקהילה להעמיד לרשות התכנית חלל תצוגה ומקום עבודה (מדובר בחלל אחד המשמש את שניהם), וכן לדאוג לתחזוקתו. בנוסף, הקהילה נושאת במימון חומרי יצירה (בעלויות סבירות), בביטוח האמן וחברי הקהילה המשתתפים בתכנית, ובסיוע להקמת תערוכה מקומית או ארצית (במידה שזו מתקיימת).

תפקיד המנחה: גורם המלווה ומפקח על פעילות האמנים המשתתפים בפרויקט. מאז שנת 2014 עבדו ב"אמן בקהילה" שלושה מנחים: שחר מרקוס, הדס קידר ועדי יקותיאלי.

שיטת מעקב אחר הפרויקט: האמן נדרש להגיש דוחות חודשיים כתובים, ולהשתתף במפגש שנתי עם המנחה, עם נציגת משרד התרבות ועם שאר המשתתפים. המנחה עומד בקשר ישיר עם האמנים ועם נציגת משרד התרבות.

אמן בקהילה רקע היסטורי

בעקבות "מרד הסטודנטים" בבצלאל בסוף שנות ה־70,[3] החליט האמן (והסטודנט דאז) דוד וקשטיין להקדיש את כל מרצו לפרויקטים קהילתיים. בשנת 1978 הקים וקשטיין "תחנת אמנות" ראשונה ביבנה. תחנת האמנות של וקשטיין שימשה כמוסד אמנותי הממוקם בפריפריה, המאפשר לאמנים מובילים להגיע ולפעול ביחד עם הקהילה המקומית. בין השנים 2003–1996 המשיך וקשטיין בהקמת "נבחרות ציור" שמטרתן לעודד ולטפח יצירה אמנותית בערים ראשון לציון, אופקים, רמלה ונצרת. "נבחרות" אלו הפכו בשנת 2004 ל"תחנות אמנות" נוספות. בשנת 2005 נוספה אליהן תחנת אמנות חדשה ברהט.

בשנת 1978 הקים וקשטיין "תחנת אמנות" ראשונה ביבנה. תחנת האמנות של וקשטיין שימשה כמוסד אמנותי הממוקם בפריפריה, המאפשר לאמנים מובילים להגיע ולפעול ביחד עם הקהילה המקומית.

התערוכות שיצר וקשטיין במסגרת הפרויקטים הללו — ביחד עם קהילות מקומיות וסטודנטים לאמנות שעבדו לצדו — הוצגו פעמים רבות בגלריות ברחבי הארץ, כולל במוזיאונים הגדולים בישראל בתור פרויקטים משותפים.

במשך השנים שילב וקשטיין בין תפקידו כמרצה במכללת אורנים ובבצלאל, לבין הפרויקטים האמנותיים שלו בפריפריה. הוא עירב בו אמנים רבים, בוגרים כמו גם סטודנטים. ככל שהפרויקט גדל, מצא וקשטיין דרכים שונות לממן את הפעילות. בעוד שהתחנה הראשונה ביבנה מומנה על ידי העירייה, רבות מן הפעולות האחרות בקהילה מומנו מכיסו הפרטי ובאמצעות מלגות דוגמת פר"ח. לקראת ראשית שנות

בין השנים 2003–1996 המשיך וקשטיין בהקמת "נבחרות ציור" שמטרתן לעודד ולטפח יצירה אמנותית בערים ראשון לציון, אופקים, רמלה ונצרת. "נבחרות" אלו הפכו בשנת 2004 ל"תחנות אמנות" נוספות.

האלפיים החל בינו לבין עידית עמיחי, שכיהנה אז כראש תחום המוזיאונים והאמנות במנהל התרבות, שיתוף פעולה שיצר את הפרויקט שאנו מכירים כיום כ"אמן בקהילה".[4]

מבחינת המשרד, פרויקט זה היה הפרויקט המשמעותי הראשון שאיפשר תמיכה ישירה באמנים מצטיינים. בעוד שתחום האמנות הפלסטית סובל מתת תקצוב קבוע, איפשר הפרויקט את קידומם של אמנים ישראליים מצטיינים במקביל לתמיכה בפריפריות בישראל. בכך, הפך "אמן בקהילה" לפרויקט דגל של המשרד.

בשנים הראשונות מימן משרד התרבות שני אמנים שעבדו בצמוד לוקשטיין, אך תוך זמן קצר עלה מספרם והפרויקט התנתק ממנו. אמנים רבים עבדו בתחנות האמנות שהקים כמו גם בפרויקטים חדשים ברשויות מקומיות שונות ברחבי הארץ.

בשיאו של הפרויקט עבדו ברחבי הארץ למעלה מ־15 אמנים בשלל קהילות ומקומות, וביהם — ערד, דימונה, לוד, רמלה, מוסמוס, חורה, רהט ואופקים.

3. "המרד בבצלאל" התרחש בין השנים 1977–1978, בעקבות תהליך האקדמיזציה שעבר המוסד (הפיכתו למוסד המעניק תואר, תוך כפיפות למל"ג). בין היתר כלל ה"מרד" שיח רחב מאוד על תפקידו החברתי של בצלאל בפרט ושל עולם האמנות בכלל.

4. נציין כי יתכן ומשרד התרבות לקח חלק במימון פרויקטים שהיוו את התשתית העתידית לפרויקט "אמן בקהילה" כבר בשלביו המוקדמים, אך עקב תיעוד חסר אין אנו יכולים לדעת זאת בוודאות.

בשנת 2011, לקראת סוף מעורבותו של וקשטיין בפרויקט, פעל "אמן בקהילה" ב־3 ישובים בלבד, בחלק מהתחנות שזה הקים (ראו כאן, עמ' 509). כמה שנים מאוחר יותר, כשהיה הפרויקט בשיאו, התחבר "אמן בקהילה" עם רשות הנגב והגליל, אשר הכפילה את תקציבו. באותה תקופה עבדו ברחבי הארץ למעלה מ־15 אמנים בשלל מקומות, ובהם — ערד, דימונה, לוד, רמלה, מוסמוס, חורה, רהט, אופקים ועוד.

אם בימיו הראשונים של הפרויקט קיים היה קושי לגייס אליו אמנים מצליחים, כיום מגישים את מועמדותם להשתתף בפרויקט בין 100 ל־150 אמנים מדי שנה. מתוכם מתקבלים בין 5 ל־10 אחוזים בלבד. נתון זה מלמד על הצורך העצום של עולם האמנות בפרויקט.

בשנת 2020 הופסק הפרויקט לצורך בחינתו מחדש והתאמתו למדיניות משרד התרבות הנוכחית. ההחלטה עוררה תרעומת גדולה בעולם האמנות.

כיום מגישים את מועמדותם להשתתף בפרויקט בין 100 ל־150 אמנים מדי שנה. מתוכם מתקבלים בין 5 ל־10 אחוזים בלבד. נתון זה מלמד על הצורך העצום של עולם האמנות בפרויקט.

סיכום הראיונות

בפרק זה נציג את המסקנות שהעלו שורה ארוכה של ראיונות עם הדמויות המרכזיות בפרויקט "אמן בקהילה" לאורך שנות פעילותו. בין המרואיינים נמצאות דמויות מפתח כדוד וקשטיין, יוזם הפרויקט; עידית עמיחי, שניהלה בעבר את מחלקת המוזיאונים והאמנות במשרד התרבות; שירית קייסן, מנהלת תחום מוזיאונים ואמנות פלסטית במשרד התרבות; האוצרת טלי קיים, שחקרה את תולדות התחנה ביבנה, וכן שלושת החונכים של הפרויקט ביבנה בין השנים 2019–2014 — האמן שחר מרקוס, האמן והיזם החברתי עדי יקותיאלי והאוצרת הדס קידר; נציגים מטעם המועצות המקומיות ובראשם אורן עמית, וכן אמנים ואמניות רבות שהשתתפו בפרויקט במשך השנים. לכל המרואיינים הוצג שאלון מובנה למחצה, המתבסס על שאלות קבועות כמו גם על שאלות המותאמות לאדם שעמו שוחחנו.

מדברי המרואיינים עולה אהבה גדולה מאוד לפרויקט. כולם הדגישו את חשיבותו הרבה לקהילות המשתתפות וכן לתחום האמנות הפלסטית בישראל, לצד דברי ביקורת בנוגע לדרך שבה הוא התנהל. ככל שקיימנו ראיונות רבים יותר, כן הבחנו כי נושאים קבועים חוזרים שוב ושוב בתשובותיהם של מרואיינים שונים. על מנת להקל על הקריאה, בחרנו לחלק את הפרק הזה על פי נושאים אלו.

חשיבותו הרבה של הפרויקט

ראשית, כל המרואיינים למחקר זה הדגישו את חשיבותו הרבה של הפרויקט בעיניהם, והביעו אכזבה מרה מכך שהפרויקט הופסק (גם אם באופן זמני). חשוב לציין שגם אמנים שחוו קשיים במהלך עבודתם במסגרת "אמן בקהילה" ציינו כי הפרויקט עצמו היה מוצלח וחיוני מאוד. אנשי משרד התרבות הדגישו את חשיבותו בהיותו אחת מהדרכים היחידות לתקצב אמנים באופן ישיר, מבלי שתקציבים אלו "ננגסים" על ידי מוסדות מתווכים (זאת לצד פרויקט "אמן מורה" ומספר מצומצם מאוד של פרסים). אך מעל הכל חוזר מושג אחד שוב ושוב בראיונות — "תחושת השליחות" של כל המעורבים בו. משתתפים רבים סיפרו על שינוי משמעותי שנוצר בחיי הקהילה בעקבות הפרויקט.

"תחושת השליחות" עלתה בכל הראיונות עם האנשים המעורבים ב"אמן בקהילה". משתתפים רבים סיפרו על שינוי משמעותי שנוצר בחיי הקהילה בעקבות הפרויקט.

ברמלה, למשל, הביאה תחנת האמנות של דויד וקשטיין להקמת גלריה בעיר בין השנים 2015–2008. במסגרת פעילות התחנה הדריכו אמנים שונים מדי שנה כשמונה קבוצות של תושבי העיר.[5] במסגרת הפעילות למדו החניכים ליצור ולהתבטא במגוון טכניקות אמנותיות — ציור, רישום, פיסול ועוד. מדי שנה השתתפו בפעילות זו כמאה ילדים תושבי העיר. בנוסף לכך, מדי שנה במהלך חופשות הפסח והחנוכה התקיימו בתחנת האמנות ברמלה סדנאות אמנות מיוחדות שהיו פתוחות לכלל תלמידי העיר. בתום כל שנה הוצגה גם תערוכת סיום שלוותה בטקסט אוצרותי מקצועי. רבים מבוגרי התכנית ברמלה השתלבו בעולם האמנות והמשיכו לפרויקטים נוספים של "אמן בקהילה".

מדי שנה כמאה ילדים תושבי רמלה למדו ליצור ולהתבטא במגוון טכניקות אמנותיות.

5. בין הקבוצות - קבוצת עולים חדשים מחבר העמים, קבוצת נערים בדואים משכונת ג'ואריש וקבוצה של נערים ערבים בגיל תיכון מביה"ס המקצועי דרור.

בערד, אחד מפירותיו הנהדרים של "אמן בקהילה" היה הקמתו של "המרכז לאמנות עכשווית" בעיר. את המרכז הקימה מנחת הפרויקט בקהילה המקומית, הדס קידר, בסיועו של האחראי על תחום התרבות במתנ"ס העירוני, אורן עמית. הקשר בין השניים נוצר גם הוא במהלך העבודה בפרויקט. הקמתו של המרכז לאמנות עכשווית בערד שילבה את מרחב ערד במפת האמנות הארצית. במסגרתו הוקמה תכנית שהות המארחת אמנים ישראליים מכל רחבי הארץ, וכתוצאה מכך זכו ילדי העיר להיחשף לאמנות ישראלית עכשווית מצטיינת בתצוגה מקצועית. כיום משמשת העיר כמרכז לאומי של השראה ויצירה אמנותית.

במסגרת התכנית ברהט, החלו נערים שנמצאו עד אז מחוץ לכל מסגרת חינוכית, לצרוך אמנות באופן עקבי, ליזום ולהפעיל פעילויות תרבות. במסגרת הפרויקט עיצבו שלוש קבוצות ממשתתפי הפרויקט שלוש כיכרות בעיר.

פרויקט נוסף בעל השפעה מרחיקת לכת על הקהילה הוא תחנת האמנות בעיר רהט, שבה פעל האמן אייל אסולין. אסולין היה "האמן בקהילה" הראשון שזכה להפעיל את הפרויקט ארבע שנים ברצף, וזאת בנוסף על שנה שבה התנדב בעיר. במסגרת התכנית החלו נערים שנמצאו עד אז מחוץ לכל מסגרת חינוכית, לצרוך אמנות באופן עקבי וליזום ולהפעיל פעילויות תרבות. במסגרת הפרויקט עיצבו שלוש קבוצות ממשתתפי הפרויקט שלוש כיכרות בעיר.

את הפרויקט של אסולין בעיר רהט המשיכה האמנית זהר אלעזר. אלעזר עבדה במשך שנתיים עם אוכלוסייה בדואית צעירה. עבודתה עם נערות במרחב הציבורי התמקדה ביצירת גרפיטי בשכונות שונות בעיר, כאשר בחירת הסגנון, יצירת התכנים ותיכנון הגרפיטי נעשו כולם על ידי הנערות. פעולה עצמאית ויצירתית זו של קבוצת נשים צעירות זכתה לתמיכת בתי הספר והקהילה הרחבה, והעניקה למשתתפות כלים להתבטאות, ליצירה ולפעולה עצמאית.

תהליך בחירת האמנים

תהליך בחירת האמנים המשתתפים בפרויקט הוא נושא שעלה אף הוא שוב ושוב במהלך הראיונות, ובעיקר בשיחותינו עם מנחי הפרויקט. לדבריהם, לאחר תקופתו של דוד וקשטיין כמוביל הפרויקט, נותק לאלתר הקשר בין בחירת האמנים המשתתפים לבין מנחי הפרויקט. אלו הצטרפו למהלך רק בשלב מאוחר יותר. תשומתם היחידה של המדריכים בשלב המקדים הייתה פנייתם לאמנים מתאימים ועידודם להגיש את מועמדותם לפרויקט. האמנים שנבחרו להשתתף בפרויקט נבחרו על ידי ועדה נפרדת שכללה אמנים פעילים לצד נציגת משרד התרבות. ראוי לציין כי תהליך זה הוא תהליך בריא ונכון, שכן הוא מאפשר לוועדה לבחור את משתתפי התכנית ללא משוא פנים. המועמדים נבחרו על בסיס תבחינים שמצאו אותם כמתאימים ביותר. יחד עם זאת, לכל המנחים היו השגות בנוגע לתבחינים עצמם.

אף על פי שהעניין לא צויין בתקנון באופן חד משמעי,[6] מדברי המרואיינים עולה כי ניתנה העדפה לבחירת אמנים המתגוררים בקרבת הקהילה שבה יפעלו. הכוונה מאחורי בחירה זו מובנת ורצויה, כמובן, אך היא התגלתה כבלתי ניתנת ליישום מאחר ומרבית האמנים שהגישו את מועמדותם ונמצאו מתאימים לפרויקט התגוררו במרכז הארץ.

מנחי הפרויקט בעבר חשו כי רבים מבין האמנים שנבחרו לפרויקט הגיעו ללא ניסיון קודם בפעולה אמנותית עם קהילה, בחינוך או ביזמות חברתית. בנוסף, רוב

בתהליך הבחירה ניתנה העדפה לבחירת אמנים המתגוררים בקרבת המקום שבו יפעילו את הפרויקט. בחירה זו התגלה כבלתי ניתנת ליישום מאחר שמרבית האמנים שנמצאו מתאימים לפרויקט התגוררו במרכז הארץ.

האמנים הגיעו ללא היכרות עם הקהילה שאליה צוותו. לטענתם, אמנים נבחנו בראש ובראשונה על פי מצוינות בתחום האמנות (או קשריהם בעולם האמנות, כאשר התאמתם לפרויקט קהילתי וחינוכי נשקלה פחות).

שאלה נוספת שעלתה בשיחות השונות הייתה — עד כמה אמן יכול באמת להעלות הצעת פרויקט קונקרטית, מעשית וכנה עוד לפני שהספיק להכיר את הקהילה ולפעול בתוכה? המנחים שרואיינו ציינו כי הפעולות המשמעותיות ביותר במסגרת הפרויקט התרחשו רק אחרי שאמנים למדו להכיר את הקהילה באופן מעמיק. הצעתם הראשונית התגלתה, פעמים רבות, כלא רלוונטית. בחינת ההצעות המוקדמות, טענו מרואיינים רבים, נוטה בהחלט לטובת אמנים המיומנים במלאכת הגשת הצעות נוצצות לפרויקטים, אך אלו אינם בהכרח מתאימים לפעולה משמעותית וממושכת בקהילה. כך, עשויה הקהילה המקבלת את הפרויקט לפספס אמנים בעלי התאמה גבוהה וכישורים לפעולה בקהילה, במידה ואינם מנוסים בחיבורה של הצעת פרויקט נוצצת ובהירה מספיק.

6. "ועדת השיפוט תבחר את הזוכים מבין המועמדים על סמך מצוינות אמנותית, איכות ההצעה לפרויקט, ניסיון (עדיפות תינתן לאמנים בעלי ניסיון בהוראה וביזמות חברתית אמנותית) ויכולת ליצירה ושיתוף פעולה בצוות. כמו כן, על האמנים להגיש לוועדה אישור כתוב ממנהל התחנה או הרשות המקומית איתה הוא יעבוד."

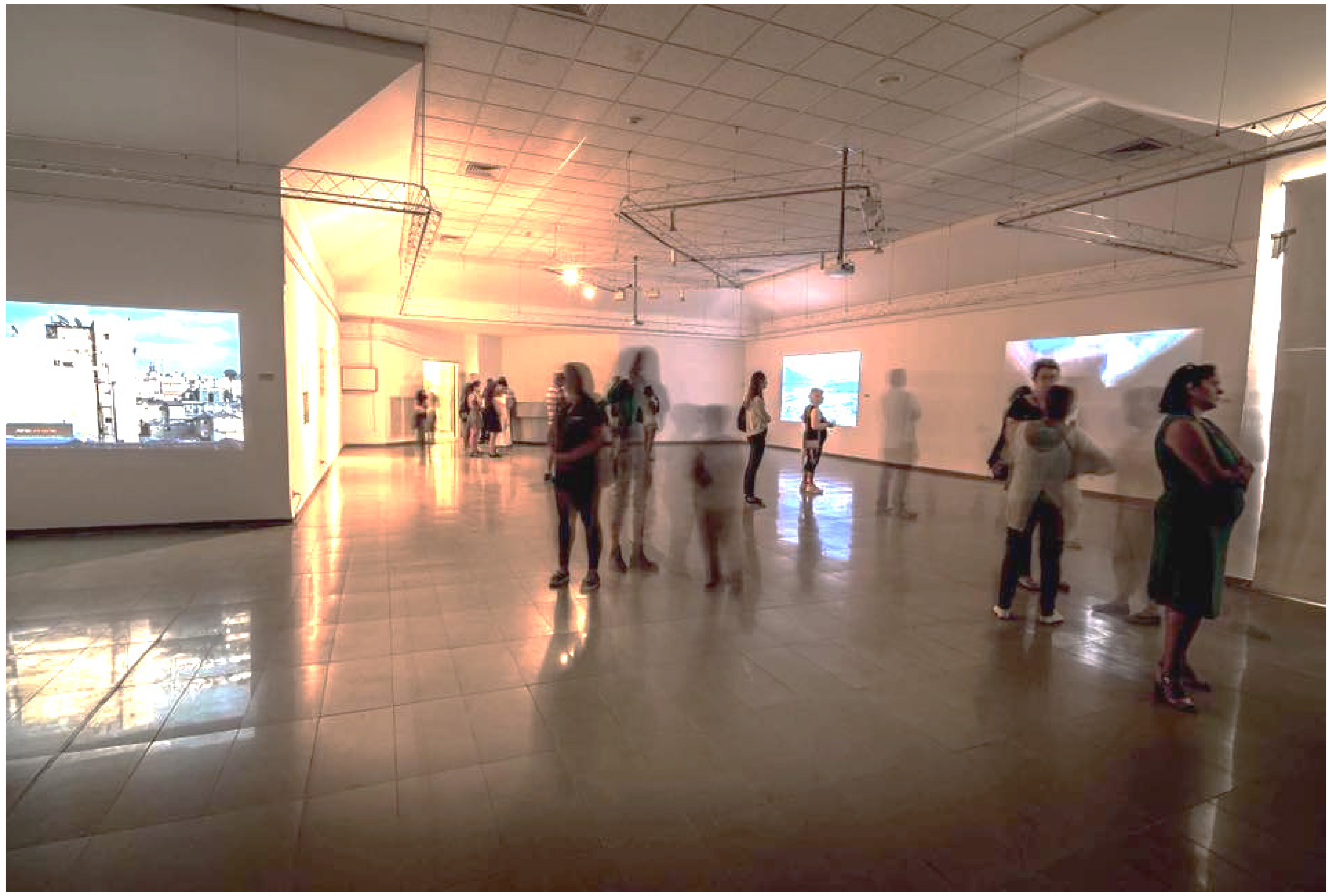

"המרכז לאמנות עכשווית בערד", נבנה בשיתוף פעולה בין הפרויקט למינהל הקהילתי ונחשב כהצלחה יוצאת דופן

המנחים שרואיינו למחקר זה הציעו להוסיף ראיון פנים מול פנים כקריטריון משלים לתהליך בחירת האמנים, וזאת על מנת לבחון את יכולתם לפעול עם בני אדם בסביבה מורכבת. נציין כי עידית עמיחי האירה את עינינו לעובדה שראיון כזה היה נהוג בעבר, אך נראה שנוהל זה לא נשמר, או לא התקיים באופן סדיר וקבוע.

הצעה קונקרטית נוספת שעלתה בשיחותינו עם מובילי הפרויקט בעבר הייתה תיעדוף של אמנים בעלי נסיון מוכח ועניין ברור בעבודה עם קהילה, כאשר ניתן להוסיף לקול הקורא בקשה לפסקה כתובה בנוגע לנסיונו ולתפיסת עולמו של האמן ביחס לעבודה קהילתית.

משך התכנית

סוגיית משך התכנית עלתה כמעט בכל אחת משיחותינו עם משתתפי התכנית בעבר. ישנה הסכמה גורפת כי משך זמן של שנה אחת בלבד אינו מספיק על מנת ליצור פרויקט קהילתי משמעותי. לדבריהם, השנה הראשונה היא הזמן שדרוש, בדרך כלל, כדי להתחיל ולהבין לעומק את הקהילה שבה החל האמן לפעול. רק בשנה השניה מתחילים הפרויקטים "לקצור את הפירות". לדבריהם, הנטיה להכניס אמנים חדשים לפרויקט תוך החלפת האמנים שהשתתפו בפרויקט פוגעת בהמשכיות וביכולתו להגיע לתוצרים משמעותיים.

בעבר, הגדיר חזון התכנית משך זמן של שנתיים (מינימום) לפרויקט בודד.

קיימת הסכמה גורפת כי משך זמן של שנה אחת בלבד אינו מספיק על מנת להבין את הקהילה לעומק. רק בשנה השניה מתחילים הפרויקטים לקצור את הפירות.

רק במידה והתגלו בעיות משמעותיות במהלכו של פרויקט, נהוג היה להפסיקו טרם השלמת תקופה של שנתיים. בנוסף, השאיפה המוצהרת הייתה היתה להמשיך את הפרויקטים כמה שיותר **מעבר לשנתיים הראשונות**. משיחותינו עם אנשי הפרויקט עולה כי כיום, פרויקטים מצליחים רבים הופסקו לאחר שנה, וללא סיבה נראת לעין.

בעבר, חזון התכנית הגדיר משך זמן של שנתיים מינימום לפרויקט בודד. כיום, פרויקטים מצליחים רבים הופסקו לאחר שנה, וללא סיבה נראית לעין.

הצעתנו העיקרית בנושא זה היא לשנות את המצב הנהוג כיום, שבו פרויקט מצטיין "מקבל" שנה אחת נוספת (ועד מקסימום של ארבע שנים) ולשוב אל החזון המקורי של התכנית — אמן יבחר למשך שנתיים, ורק במקרה של בעיה מהותית בעבודתו יופסק הפרויקט לאחר שנה. בנוסף, מומלץ לעודד את המשכתו של פרויקט מוצלח לזמן ארוך ככל הניתן.

בחירת התחנה / הרשות המקומית

נושא מעורבותה של הרשות המקומית עלה גם הוא כמעט בכל הראיונות שערכנו בנושא כאוב ובעייתי. נראה כי רוב המועצות המקומיות שמקבלות אליהן את הפרויקט לא שיתפו פעולה עם אנשי המיזם באופן מהותי ומשמעותי. על פי דברי המרואיינים, בין 80 ל־90 אחוזים מן המקומות שבהם פעל הפרויקט נטו לקבל אותו כמעין "קורס אמנות בחינם", ובהתאם היחס לפרויקט היה מזלזל. אמנים סיפרו כיצד הועברו מחדר לחדר לפי גחמותיו של מנהל המתנ"ס, כיצד בוטלו תוכניות רבות שסוכמו מראש, וכיצד לא הוענק להם כל משאב או סיוע נוסף מצד הגורם המארח מעבר לתקציב שמשולם על ידי משרד התרבות.

אחת המסקנות העולות משיחותינו בנושא זה היא כי הפרויקטים המצליחים פעלו במקומות קבועים שתמכו בתכנית וראו בה פרויקט משמעותי וחשוב. דוגמאות לכך פירטנו בסעיף "חשיבותו הרבה של הפרויקט". במועצות מקומיות שבהן פעל איש קשר אוהד כמו ברהט או בערד, נטו הפרויקטים להצליח ולהפוך למשמעותיים.

ברהט נוצר קשר עמוק עם מאג'ד אבו בלאל, מנהל עמותת "צעד קדימה", וכתוצאה מקשר זה התאפשר לאמן אייל אסולין להפוך לאמן הראשון שפעל ארבע שנים ברציפות במסגרת הפרויקט. בערד נוצר קשר חם עם אורן עמית, מנהל תחום התרבות במתנ"ס ערד, דבר שאיפשר את הקמת "המרכז לאמנות עכשווית" בעיר כהמשך ישיר של פרויקט "אמן בקהילה". אנשים טובים אלו ברשויות המקומיות המארחות הפכו את עבודתו של האמן למשמעותית ופוריה בהרבה, גם אם לעיתים העלו קשיים ספציפיים בפעולה השוטפת. לדעתנו, לדעת המנחים ובעיקר לדעת האמנים, גישה חיובית ומסייעת של הרשות המארחת הייתה מרכיב מהותי מהצלחתם של פרויקטים.

לסיכום, הצעתנו היא למצוא דרך שבה ניתן יהיה לפעול באופן נכון יותר מול התחנות, וליצור התחייבות עמוקה שלהן לפרויקט. המנחים סבורים כי יש לצייד אותם ב"שוט" מול הגורם המארח, כמו למשל היכולת להמליץ על העברתו של הפרויקט ממקום שלא עודד אותו ותמך בו. כמו כן, ניתן לפעול גם מול מוסדות שאינן רשויות מקומיות, אשר הצורך שלהן בתקציבים ופרויקטים הוא גדול יותר. כך, למשל, הציע אחד המנטורים שראיינו לעבוד בצמוד למשרד הרווחה על מנת למצוא שותפים.

על פי שיטת התקצוב העכשווית, מקבל כל אמן סכום קבוע - מענק חודשי בגובה 4,337 ₪ כולל מע"מ, וזאת ללא קשר למיקום הפרויקט

תקציבים נוספים

במהלך הראיונות הצביעו אמנים רבים על קשיים תקציביים שנבעו מן התקצוב האחיד של הפרויקטים. על פי שיטת התקצוב העכשווית, מקבל כל אמן סכום קבוע — מענק חודשי בגובה 4,337 ₪ כולל מע"מ, וזאת ללא קשר למיקום הפרויקט. משיטה זו נבעו מספר קשיים מהותיים:

ככל שהמקום שבו התקיים הפרויקט היה מרוחק יותר מאיזור המרכז, כך היה קשה יותר לגייס אל הפרויקט אמן או אמנית מצטיינת המתגוררת במקום, אשר ביכולתה לתרום לקהילה המשתתפת באופן מובהק. כך יצא שאמנים אשר נבחרו לעבוד באזורים פריפריאליים מרוחקים יותר, מצאו עצמם מקדישים שעות ארוכות לנסיעות. המשמעות הישירה של הנסיעה הארוכה הייתה הוצאות גדולות על דלק, כמו גם כרסום בשעות העבודה השבועיות המוקצבות לפרויקט. כך, ככל שמיקומו של פרויקט היה מרוחק יותר מן המרכז, כן נפגעה כמות השעות של הפרויקט, ובהתאם, האמן עצמו נאלץ להוציא סכומים גדולים יותר מהתקציב על דלק ונסיעות.

יש לציין כי פרויקטים בתחום האמנות הפלסטית דורשים תקציב נפרד לחומרים. מכיוון שלפרויקט "אמן בקהילה" אין תקציב חומרים ייעודי, ומכיוון שאין התחייבות ממשית של התחנות או של הרשויות המקומיות להעמיד תקציב חומרים לרשות המשתתפים[7], מצאו עצמם אמנים רבים מקדישים חלקים מהמלגה שקיבלו כשכר עבור עבודתם בפרויקט לתקציב החומרים. מובן שרשויות חלשות יותר מבחינה סוציו־אקונומית התקשו להעמיד אמצעים נוספים לרשות הפרויקטים, כך ששוב, דווקא האמנים שפעלו במקומות שבהם נדרש סיוע מיוחד לא זכו לכל תמיכה מלבד הקצאת חלל. כתוצאה מכך, כמובן, נפגעה התנהלותם של פרויקטים אלו.

הצעה קונקרטית שעלתה בנושא זה היא לשקול את הגדלת התקציב של פרויקטים המתקיימים ברשויות מקומיות חלשות ומרוחקות יותר. תקציב זה יכול לכלול תקציב חומרים, תקציב נסיעות או פשוט תוספת לאמן. ההצעה להגדלת תקציב הנסיעות עלתה כבר בדוח שהפיק איגוד האמנים בשנת 2016 (ראו כאן, עמ' 78).

גודל הקבוצה

משיחותינו עם אנשי משרד התרבות המעורבים ב"אמן בקהילה" עלה כי הפרויקטים המצליחים לאורך השנים התאפיינו בכך שנמשכו לאורך זמן, שמרו על יציבות והצליחו לייצר שינוי עמוק בקרב משתתפי התכנית.

מנקודת מבטם של האמנים והמנחים, הפרויקטים המוצלחים התרחשו בדרך כלל בקרב קבוצה מצומצמת יחסית של עד 30 משתתפים. ניסיונות לחרוג מסדר הגודל הזה העלו קשיים. בתשובה לשאלה על האופן שבו נמדדת הצלחתו של פרויקט, השיבו המנחים והאמנים משתנה איכותני שאינו נמדד בטווח מספרי אלא בעומקו של השינוי שנוצר בקרב המשתתפים — פרויקטים מצליחים התבססו, לדבריהם, על עבודה קבוצתית שנמשכה שנה לפחות, ושהניבה לעיתים קרובות תוצרים כגון תערוכות ואירועים שפנו לקהלים רחבים. ניתן להסיק כי ה־DNA של התכנית טמון בין היתר בגודלה (המצומצם) של הקבוצה הגרעינית.

יש לשקול את הגדלת התקציב של פרויקטים המתקיימים ברשויות מקומיות חלשות ומרוחקות יותר

הצעה אופרטיבית שהעלו חלק מן המרואיינים היא לעודד ולאפשר, מבחינה תקציבית, את קיומם של אירועים ותערוכות הנובעות מתוך הפרויקט, ובעיקר את שיווקם כך שיוכלו לפנות לקהלים גדולים.

תפקידי המנחים

יש לעודד ולאפשר את קיומם של אירועים ותערוכות הנובעות מתוך הפרויקט, ואת שיווקם לקהלים גדולים

שלושת המנחים שעבדו ב"אמן בקהילה" מאז שנת 2014 הביעו בראיונותיהם תחושה משותפת כי ההשפעה של תפקיד המנחה על אופי וצורת הפרויקט היתה מוגבלת מדי. הם הצטרפו אל פרויקט שכבר היה קיים, והרגישו שלא ניתנו להם הכלים להשפיע על צורתו או להתאימו לתפיסת עולמם. שני המנחים האחרונים, קידר ויקותיאלי, עבדו בפרויקט לתקופה קצרה של שנה בכל קדנציה, ובכך גם לא התאפשר להם לצבור די ניסיון על מנת שיוכלו לבנות חלקים ממנו מחדש.

6. אף שבקול הקורא נכתב על מימון חומרים מתכלים במידה ותקציבם סביר, רשויות רבות רואות בכך סעיף המלצה ולא חובה

השפעת המנחים על אופי וצורת הפרויקט הייתה מוגבלת מדי. לא ניתנו להם הכלים להשפיע על צורתו ולהתאימו אל נסיונם ותפיסת עולמם.

תחושה נוספת שחזרה בשיחות עם המנחים הייתה כי מאז עזב דוד וקשטיין את הפרויקט, ל"אמן בקהילה" "אין אמא ואבא". בשנים האחרונות עבר "אמן בקהילה" לניהולו הבלעדי של משרד התרבות — משרד עסוק ביותר שמתקשה, לפי התרשמותם, לנהל את הפרויקט "מרחוק", ללא כל עזרה מן החוץ.

כך נוצר מצב שהטיפול בבעיות רבות שעלו במהלך שנת העבודה עבר בין כלל הגורמים שלקחו חלק בפרויקט, כאשר לא היה מי שתפקידו לקבל את ההחלטות בזמן אמת.

נדמה שהצבתו של בעל תפקיד אשר יוביל את הפרויקט החל מהשלבים הראשונים של ארגון התבחינים והחזון, ועד לשלבים המתקדמים של בניית הזכרון הארגוני, היא עניין הכרחי ודחוף לשיפור יעילותו וניהולו.

הצעתנו היא לבחון מחדש את הגדרת תפקיד המנחה, כאשר מומלץ להתייחס אליו מעתה כאל "פרויקטור". הפרויקטור־מנחה יבחר לקדנציה ארוכה שבמהלכה יוכל ללמוד את הפרויקט שאליו הגיע, ואז לפתח ולשכלל אותו תוך כדי תנועה. יצירת קשר רציף ועמוק עם כלל האמנים המשתתפים בפרויקט היא חשובה ביותר, אך לצד זאת, באחריותו של המנחה יהיה גם ליצור קשר משמעותי וממושך עם המוסדות השונים המעורבים בפרויקט (המתנ"סים, תחנות האמנות וכן הלאה) ועם משרד התרבות. המנחים יהוו "סוכן מקצועי", ילוו את הפרויקט לאורך זמן ויתוו אותו הן בהיבטים של תוכן וחזון והן בהיבטים של זיכרון ארגוני.

המנחים יהוו "סוכן מקצועי", ילוו את הפרויקט לאורך זמן ויתוו אותו הן בהיבטים של תוכן וחזון והן בהיבטים של זיכרון ארגוני.

זיכרון ארגוני

תובנה נוספת שליוותה את כלל המרואיינים, ושנזכרה בקצרה בסעיף הקודם, היא העדרו של זכרון ארגוני בפרויקט. לדבריהם, מעולם לא נבנה מאגר מידע שבאמצעותו ניתן לאתר בקלות את פרטי הפרויקטים הקודמים, מי היו האמנים שפעלו במסגרתם, מי היו שותפיהם וכן הלאה.

יש להקים מאגר מידע נגיש לציבור, למשתתפי הפרוייקט בעבר, לקהילות המשתתפות ולאמניות המעוניינות להגיש את מועמדותן בעתיד.

איסוף פרטים אלו תועיל לא רק לפרסומו של הפרויקט ושל חשיבותו, אלא תסייע גם לעבודתם הישירה של המדריכים החדשים בקהילה שאליה הם מגיעים. היא תאפשר להם ללמוד את טיב ונושאי הפרויקטים שקדמו להם, תעמיד לרשותם "מיפוי" של הכוחות הפועלים סביב התחנה, תקצר תהליכי למידה ותספק ידע היסטורי משמעותי והכרחי לפעילותו של הפרויקט בקהילה.

בהעדר מאגר שכזה, אין מנוס מחזרה על שגיאות העבר בכל פרויקט עתידי במסגרת "אמן בקהילה".

ההצעה הקונקרטית המתבקשת היא הקמתו הדחופה של מאגר כזה. מומלץ, כמובן, להנגיש את המאגר לציבור באמצעות אתר אינטרנט זמין לכל משתתפי הפרויקט, אנשי משרד התרבות, הקהילות המשתתפות ואמנים או אמניות המעוניינת להגיש מועמדות להשתתפות בפרויקט.

בחינת תקדימים בינלאומיים

לפרויקטים של מעורבות אמנים בקהילה

חלקו השני של מחקר זה יעסוק בבחינה של שמונה תקדימים לפרויקטים המחברים בין אמנים לבין קהילות תושבים ברחבי העולם. התקדימים שנבחנו מתייחסים לתוכניות ממשלתיות, מחוזיות או עירוניות שמטרתן קידום של אמנות קהילתית, חשיפת הקהל הרחב לאמנות וחיזוק קהילות באמצעות אמנות. בכל אחת מהתוכניות הבינלאומיות שנחקרו נבחנו כמה מרכיבי מפתח — מטרות הפרויקט, מהות ההגשה להשתתפות בפרויקט, משך הפרויקט, כמות הפרויקטים הנתמכים בשנה, היקף התמיכה והמודל הניהולי־תפעולי של הפרויקט.

בעוד שגופים ממשלתיים תומכים כבר עשרות שנים בגופי תרבות, בארגונים ללא מטרות רווח, בעמותות ובמוסדות תרבות, רק בעשור האחרון החלו להתגבש תוכניות המייצרות פלטפורמה מיוחדת ליוזמות של אמנים עצמאים. מרבית התקדימים שנבחנו במסגרת מחקר זה מייצרים שיתוף פעולה בין אמנים עצמאיים לבין מוסדות קהילתיים, מוסדות תרבות ורשויות מקומיות כבר בשלב ההצעה. כך, הסוכנויות הממשלתיות והפדרליות בארצות שנסקרו במחקרנו מצליחות ליצור שיתופי פעולה ברי קיימא עם אמנים עצמאיים, ולייצר אפקט משמעותי על קהילות שונות במדינתם. להלן פירוט של התקדימים שבחנו:

החל משנת 2012 מפעילה עיריית ונקובר תוכנית המייצרת חיבורים בין אמנים לבין מרכזים קהילתיים. מטרת התכנית היא חיזוק הקהילות המשתתפות באמצעות פעולה אמנותית.

1. ונקובר, קנדה (650,000 תושבים). החל משנת 2012 מפעילה עיריית ונקובר תוכנית המייצרת חיבורים בין אמנים לבין מרכזים קהילתיים. מטרת התכנית היא חיזוק הקהילות המשתתפות באמצעות פעולה אמנותית. מדי שנה נבחרים 4–3 אמנים, המתוקצבים בכ־10,000 דולר קנדי כל אחד (כ־25,000 ₪). אמנים אלה פועלים במסגרת 4–3 מרכזים קהילתיים שונים בעיר. משתתפי התכנית מקימים במרכזים פרויקט אמנות הנבנה בשיתוף הקהילה. האמנים נבחרים על ידי ועדה שכוללת אנשי מקצוע, נציגי הרשות המקומית, נציגי מועצת הפארקים והפנאי ונציגי המרכזים הקהילתיים. התכנית נמשכת כשנה, ולכל אורכה אמונים המרכזים הקהילתיים על ניהול הפרויקט, תקציבו ומתן עזרה בכל הנוגע לממשקים הפרויקט מול האוכלוסייה.

2. אירלנד (6,500,000 תושבים). תחום האמנות הפלסטית באירלנד מנוהל ברמה הממשלתית על ידי חברת הבת CREATE. חברה זו מפעילה מדי שנה שלוש תוכניות תחת הכותרת AIC — Artist in Community. תכנית זו מיועדות לתמיכה ישירה באמנים עצמאיים ובקהילות מבוססות מקום לשם עבודה על פרויקטים משותפים. קטגוריה זו כוללת שלושה פרויקטי דגל:

באירלנד פועלות מדי שנה שלוש תכניות המיועדות לתמיכה ישירה באמנים עצמאיים ובקהילות מבוססות מקום לשם עבודה על פרויקטים משותפים.

- **AIC Bursary** — תוכנית פרסים המתקיימת משנת 2010 ומטרתה לפתח חיבורים משמעותיים בין קהילות מבוססות מקום או עניין לבין אמנים. התכנית פועלת באמצעות פיתוח כישורים קהילתיים של אמנות השתתפותית בקרב אמני אירלנד. הפרס מתחלק לשני מסלולים עיקריים, כאשר בכל שנה מוענק הפרס באחד מהמסלולים: מסלול לאמנות שיתופית וזכויות אדם, ומסלול לאמנות שיתופית ומגוון תרבותי. מדי שנה נבחר אמן אחד, המקבל מענק על סך 10,000 יורו (כ־40,000 ₪) לשנת עבודה אחת. במהלך שנה זו עליו לבצע מחקר אמנותי ולפתח פרקטיקה לעבודת אמנות השתתפותית. הפרויקט מנוהל על ידי CREATE ועל ידי המועצה לפליטים באירלנד — גופים הפועלים למען הנגשת הידע שנוצר באמצעות המחקר למגזר האמנות והקהל הרחב. קהילת היעד של המחקר משתנה מדי שנה.
- **AIC Residencies** — תוכנית שהוקמה בשנת 2017 ומחברת בין אמנים מרקעים סוציו-אקונומיים שונים לבין פסטיבלים, מרכזים ומיזמי תרבות לצורך עבודה על פרויקט אמנותי. בין השנים 2020-2017 פעלו ארבעה משתתפים בתוכנית תחת שלוש מסגרות "אם": פסטיבל אמנויות CARLOW (קרלאו),

יצירה של ברנדה ביקר, במסגרת התכנית האמריקנית Our Town. העבודה נוצרה בחווה באיזורים המרוחקים של ויסקונסין בשיתוף הקהילה המקומית

Fire Station Artists' Studios (דאבלין), מרכז התרבות Sirius Arts Centre (קורק). לכל אחד מהאמנים הוענקה תמיכה בסך של עד 15,000 יורו (כ־60,000 ₪). התוכנית נפתחת להגשה בהתבסס על תיקי פרויקטים וקורות חיים, ובהתאם לשיתופי פעולה המאושרים על ידי CREATE. הגוף המארח שעימו גובש שיתוף הפעולה סיפק את הניהול והליווי האוצרותי לפרויקטים של האמנים.

- **AIC Awards** — חמישה פרסים לצורך מחקר בשיתוף קהילה, פיתוח פרויקטים מבוססי קהילה ועידוד של אמנים לעסוק בתחומי האמנות השיתופית מחולקים פעמיים בשנה לאמנים מתחומים שונים. הפרסים עומדים על סכומים שבין 2,750–1,500 € (כ־6,000–10,000 ₪), ומציעים גם תמיכה נוספת באמצעות תשלום למנטור על סך 500 יורו (כ־2,000 ₪). לאמנים בני מיעוטים ולבוגרים טריים של בתי ספר לאמנות מוצע פרס מוגדל.

3. ארצות הברית — בארצות הברית נבחנו שתי תוכניות פדרליות לצד תוכנית עירונית המהווה דוגמא לפרויקט בתמיכה מדינתית.

- **הקרן הלאומית לאמנויות בארה"ב** (The National Endowment of Arts) מפעילה בעשור האחרון שתי תוכניות דגל שמטרתן לתמוך בארגונים ובשותפויות בין-מגזריות המייצרות אמנות בקהילות ברחבי ארצות הברית:

I. **Challenge America** — תכנית המציעה תמיכה בפרויקטים של ארגונים וקבוצות אמנים עצמאיות בקנה מידה בינוני-קטן, המנגישים אמנות לאוכלוסיות מוחלשות ומודרות (גאוגרפית, כלכלית, אתנית, או בעלי מוגבלויות). התכנית תומכת בשלושה סוגי פרויקטים: אירועים המארחים אמנים, קמפיינים לתמיכה בהתארגנויות מקומיות של תרבות ותיירות, ופרויקטים של אמנות ציבורית. על המגישים להוכיח ניסיון בהפעלת תוכניות אמנות בשלוש השנים טרום ההגשה. בשנת 2020 נתמכו במסגרת התוכנית כשמונים פרויקטים. התוכנית מציעה תמיכה בסך 10,000 דולרים (כ־35,000 ₪) למשך שלוש שנים לכל היותר, כנגד הצגת תמיכה בסכום דומה מטעם הגוף הנתמך. במסגרת ההגשה מתבקשים הגופים להוכיח, באמצעות נתונים סטטיסטיים ודמוגרפיים, את הצורך של הקהילה בהעצמה באמצעים של אמנות קהילתית והשתתפותית.

הקרן הלאומית לאמנויות בארה"ב (The National Endowment of Arts) מפעילה בעשור האחרון שתי תוכניות דגל שמטרתן לתמוך בארגונים ובשותפויות בין־מגזריות המייצרות אמנות בקהילות ברחבי ארצות הברית.

II. **Our Town** — תוכנית שמטרתה מימון פרויקטים המוגשים בשותפות בין רשות מקומית לבין התארגנויות ממסדיות ועצמאיות מתחומי האמנות (אחד השותפים חייב להיות מתחום התרבות). על הפרויקטים להציע תשתית לחיזוק הקהילה המקומית באמצעות חיבור לאמנות ויצירת עבודות הנוגעות למרחב הציבורי וליצירת מקום (Placemaking). בשנת 2020 זכו כשלושים פרויקטים לתמיכות במסגרת התוכנית. בשנת 2019, זכו בתמיכת כשלושים ושמונה פרויקטים. המענק של הקרן ניתן לרשות מקומית או למוסד ציבורי מוכר אחר המשמשים כסוכנים מקומיים ומנהלים את הפרויקט. התמיכות עומדות על 80-500 אלף ₪ כנגד הצגה של מאצ'ינג והתחייבות להקצאה של לפחות חצי מהתקציב לשכר אמן (לא כולל חומרים). התוכנית תומכת בארבעה סוגים של פרויקטים:

אמנות השתתפותית — שהות אמן, פסטיבלים, פרויקט בשיתוף קהילה, מופעים, אמנות ציבורית, התערבויות ארעיות במרחב.

תכנון תרבות — תכניות לתרבות, תכנון רובעי תרבות, מיפוי נכסי תרבות, תכניות לאמנות השתתפותית.

עיצוב — עיצוב חללי עבודה לאמנים, תכנון עיצובי קהילתי, עיצוב של מוסדות תרבות, עיצוב המרחב הציבורי.

אמנים והתעשייה היצירתית — פיתוח עסקים יצירתי, פיתוח מקצועי לאמנים.

- **CAC at MICA: Maryland Institute College of Art** — תוכנית של המרכז לאזרחות יצירתית בבית הספר לאמנות של מרילנד. התוכנית מתקיימת ברמת המדינה ומחברת בין אמנים לבין קהילות ובתי ספר גבוהים לאמנות. היא מציבה אמנים לשהות של שנה בבתי ספר ובמרכזים קהילתיים בבולטימור בפרט ובמרילנד בכלל (602,000 תושבים). האמנים שלוקחים חלק בפרויקט מחוייבים ליזום ולבצע פרויקטי אמנות בשיתוף הקהילה, ולהעביר קורסים וסדנאות פתוחות לקהילה. מדי שנה נבחרים לתוכנית שמונה אמנים הפועלים במשך שנה באחד מארבעים מרכזי קהילה ובתי ספר. מוסדות אלו עובדים בשיתוף פעולה עם CAC ומנהלים את פעילות האמנים. שכר האמן עומד על כ־14,500 $ (כ־45,000 ₪) לשנה, כאשר מתוכם כ־6,500 $ (כ־21,000 ₪, 45% מהסכום הכולל) ימומנו על ידי המוסד המארח, וזאת בנוסף ל־800 $ המיועדים לחומרים. שאר התקציב מגיע מ־CAC ויכול לשמש להחזר הלוואות הלימודים.

4. דרום אוסטרליה (1,662,000) — בדרום אוסטרליה פועלת תכנית מחוזית המזמינה אמנים עצמאיים, קבוצות, ארגונים ללא מטרות רווח ומוסדות תרבות הנתמכים על ידי המדינה, להגיש פרויקטים המשלבים בין אמנות לבין קהילות שונות. את ההגשה יש לפתח בהתייעצות עם קהילת היעד, המוגדרת באמצעות מיקום גיאוגרפי, רקע תרבותי, אמונה דתית, מין, מוגבלות וכו'. על ההצעה לענות על צרכי הקהילה. על הצעות הפרויקט להתייחס למתודולוגיה של התהליך היצירתי והפיתוח הקהילתי כמוקד העיקרי של הפרויקט המוצע. תוצר הפרויקט אינו חייב להיות פיזי ויכול להתממש דרך בניית פרקטיקה קהילתית המעודדת פיתוח באמצעות אמנויות ותרבות. בכל שנה נבחרים כשמונה משתתפים בתוכנית. ארבעה מהם זוכים בקטגוריית אמנויות הבמה, וארבעה נוספים זוכים בתחומי האמנות החזותית. כל אחד מהזוכים מקבל מענק של עד 40,000 דולר אוסטרלי (100,000 ₪). כספי המענק יכולים לממן אירוח ואש"ל לאמנים, צוות קריאטיב וצוות טכני, דמי עלות ההגשה, עלויות הובלה, שיווק, חומרים, אוצרות ומנטורינג, עלויות ניהול פרויקטים, תיעוד, שכר טרחה לאמנים ואסיסטנטים, יוצרים ואנשי צוות טכני מדרום אוסטרליה, השכרת מקום או ציוד. משך הפרויקט נקבע בהתאם להצעה.

בדרום אוסטרליה פועלת תכנית מחוזית המזמינה אמנים עצמאיים, קבוצות, ארגונים ללא מטרות רווח ומוסדות תרבות הנתמכים על ידי המדינה, להגיש פרויקטים המשלבים בין אמנות לבין קהילות שונות.

5. נורווגיה (5,420,000) — LOK היא תוכנית אמנות לקהילות מקומיות שמטרתה עידוד אמנות ציבורית בקרב קהילות ועידוד יצירה מקומית ואזורית. מהות הפרויקט היא עידוד עבודות אמנות המייצרות חיבור בין הציבור לבין אמנות ומרחב ציבורי, לצד עידוד שיתופי פעולה בין־ארגוניים ובין־מגזריים במטרה לבסס בנורווגיה פרקטיקות אמנותיות הקשורות לפיתוח עירוני. הפרויקט מקדם גם הנגשת אמנות לאנשים שאינם מבקרים במוזיאונים ומוסדות

מתוך יצירתו של ברקונס האנס קורלט. קורלט עבד עם קהילת בריקנט בונקובר, ויצר עמם פרויקטים הדנים בתכנון העתידי של האזור.

כאשר העבודה מתבצעת תחת כללים מוגדרים וכאשר אחריות רבה יותר עוברת לידיהם, לסוכנים המקומיים יהיו כלים טובים יותר לנהל את פעילות האמנים ואת הממשק שלהם מול הקהילה, וכן לחזק את הקשר בין הציבור הרחב לבין עולם האמנות.

תרבות באופן תדיר. התוכנית מופעלת על ידי KORO, חברת בת ממשלתית של משרד התרבות הנורווגי. חברה זו אחראית על ההפקה, ניהול אוספי האמנות ופעילויות האמנות הציבוריות במבני ציבור ובמסגרות ציבוריות אחרות. לתוכנית רשאים להגיש את מועמדותם אמנים ואוצרים, ארגוני חברה אזרחית, או רשויות מקומיות ומחוזיות (שלא נתמכים על ידי KORO) באמצעות הצעת פרויקט מאחד הסוגים הבאים: הפקה של פרויקט אמנות ציבורית, עבודת מחקר והכנה לקראת פרויקט אמנות ציבורית או תוכניות חינוך ציבוריות. בחירת הפרויקטים המשתתפים בתוכנית נקבעת על פי איכותה האמנותית של ההצעה, היבטים של גיוון גיאוגרפי, חברתי ותרבותי או ריבוי וגיוון של שותפים מגישים. על ניהול הפרויקט אמונים נציגי KORO באמצעות המחלקה לאמנות במרחב הציבורי. מדי שנה משקיעה KORO תקציב של כ־37 מליון ₪ באמנות ציבורית בנורווגיה. בשנת 2019 מומנו כעשרים וארבעה פרויקטים במסגרת LOK, וזאת בנוסף לכעשרים פרויקטים שמומנו באותה שנה על ידי המחלקה לאמנות במרחב הציבורי.

מהות הפרויקט היא עידוד עבודות אמנות הפייצרות חיבור בין הציבור לבין אמנות ומרחב ציבורי, לצד עידוד שיתופי פעולה בין־ארגוניים ובין־מגזריים בפטרה לבסס בנורבגיה פרקטיקות אמנותיות הקשורות לפיתוח עירוני.

סיכום

לסיכום, במסגרת מחקר זה נבחנו שמונה תקדימים לתמיכה ציבורית ממשלתית ביוצרים עצמאיים במדינות מתקדמות בעולם. הצלחת הפרויקטים הללו טמונה במובנים רבים במודל הניהולי של הפרויקט — הן ברמת הסוכן המקומי שתפקידו ניהול התקציב, הממשקים הקהילתיים והתאמת תוכן הפרויקט לציבור הרחב, והן ברמת הסוכן המקצועי האחראי על האיכות האמנותית, על מימוש החזון ועל הראייה הכוללת של תרומת הפרויקט לחברה האזרחית. בנוסף, קיימותם של הפרויקטים לאורך שנים קשורה באופן הדוק לניהול הזיכרון הארגוני ולניהול מנגנוני שקיפות המידע אודות הפרויקטים שהתממשו. כדוגמה לכך, מומלץ לבחון את המנגנונים המשמשים את הקרן הלאומית לאמנויות בארה"ב ואת חברת הבת הנורווגית KORO.

העבודה ברמת המדינה נדרשת בעיקר מול הממסדים המקומיים בגיבוש של חזון ומודל ניהולי, כמו גם בבחירת האמנים המשתתפים ובהצבת תנאי הסף הנדרשים באופן תלוי מקום. כאשר העבודה מתבצעת תחת כללים מוגדרים וכאשר אחריות רבה יותר עוברת לידיהם, לסוכנים המקומיים יהיו כלים טובים יותר לנהל את פעילות האמנים ואת הממשק שלהם מול הקהילה, וכן לחזק את הקשר בין הציבור הרחב לבין עולם האמנות.

סיכום
והמלצות לבניית מתווה מעודכן לפרויקט "אמן בקהילה"

על בסיס ניתוח הממצאים שהעלה מחקר זה, אנו ממליצים בראש ובראשונה להרחיב את היקף הפרויקט. כמו כן, גובשו מספר המלצות קונקרטיות המתייחסות להיבטים שונים בהפעלת הפרויקט:

1. בחירת אמנים בעלי התמחות קהילתית מומלץ לבחון מרכיב של ניסיון והתמחות באמנות שיתופית בהקשרים קהילתיים כבר בשלב בחירת האמנים. בחינה זו תכלול תיאור של תפיסת עולמו הקהילתית של האמן וראיון אישי.

2. הרחבת תחום האחריות של המנחים והפיכתם ל"פרויקטורים" — המנחים יהוו "סוכן מקצועי", ילוו את הפרויקט לאורך זמן ויתווּ אותו הן בהיבטים של תוכן וחזון והן בהיבטים של זיכרון ארגוני. נוסף לכך, אנחנו ממליצים לייצר הליך שיווקי מצד מנחי התוכנית לגיוס "סוכנים מקומיים" חדשים, בדגש על הפריפריה הגיאוגרפית.

3. עיבוי מעורבות התחנות, המרכזים הקהילתיים והרשויות המקומיות — גורמים אלו יהוו את ה"סוכנים המקומיים" של הפרויקט. לכן, מומלץ לשלב אותם כבר בשלבי גיבוש חזון הפרויקט, מיון ובחירת האמנים. כחלק ממעורבותם, אנו ממליצים לבחון הליך של קול קורא ל"סוכנים מקומיים" לצד דרישה של מאצ'ינג מינימלי מצידם כ"דמי רצינות".

מומלץ לבחון מרכיב של ניסיון והתמחות באמנות שיתופית בהקשרים קהילתיים כבר בשלב בחירת האמנים.

המלצות תפעוליות:

1. הארכת משך הזמן של כל פרויקט — פרויקט שאין בו כשלים משמעותיים יימשך לפחות שנתיים. השנה הראשונה תוקדש לביסוס קהילתי ולגיבוש הפרויקט, כאשר השנה השנייה תוקדש ליישומו.

2. עיבוי הפרויקט בפריפריה הגיאוגרפית במצב הקיים, דווקא הפרויקטים המרוחקים יותר סובלים ממחסור בתקציבי חומרים ושעות עבודה של אמנים. תקציבים אלו "מתבזבזים" בחלקם על הוצאות נסיעה, כאשר הרשות המקומית החלשה אינה נוטה לתמוך בפרויקט. מומלץ להרחיב את משך הפרויקטים, להגדיל את תקציבם וכן להגדיל את מספר הרשויות בדרום הלוקחות חלק בפרויקט.

מומלץ להרחיב את משך הפרויקטים, להגדיל את תקציבם וכן להגדיל את מספר הרשויות בדרום הלוקחות חלק בפרויקט.

3. בניית זיכרון ארגוני — מומלץ לבנות מאגר מידע הכולל את כלל מאפייני הפרויקטים, בהם: תיאור הפרויקט, משכו, מיקומים גיאוגרפיים ותקציב. מאגר שקוף ונגיש של המידע עשוי להעשיר את כל הצדדים המעורבים בפרויקט ולאפשר לו לצמוח במשך השנים, וכן להיות נגיש יותר לקהילה.

לסיכום, הרחבת הפרויקט ויצירת שותפויות מדויקות בין משרד התרבות, "הסוכנים המקומיים", "הסוכנים המקצועיים" והאמנים במסגרת מודל ניהולי תפעולי חכם תאפשר ניהול שוטף טוב יותר, וזאת מבלי לפגוע בחופש של האמנים ותרומתם לחיזוק הקהילה.

נספח פירוט תקדימים בינלאומיים

ונקובר, קנדה

(אוכ' 675,000)

גוף אחראי: עיריית ונקובר קנדה (עירוני).

מטרה: חיבור בין אמנים לבין מרכזים קהילתיים במטרה להצמיח ולחזק קהילות באמצעות פעולות אמנות.

משך: שנה קלנדרית. אפשרות לקבל פעמיים בארבע שנים.

זוכים: 3-4 זוכים בשנה, ב־3-4 מרכזים קהילתיים משתנים בעיר.

שכר אמן: 10000$ קנדי, 2,000$ קנדי נוספים לחומרים.

מגיש הבקשה: אמנים.

ניהול הפרויקט: המרכזים הקהילתיים ומועצת הפארקים שבוחרת ומנהלת את התוכנית.

ההגשה: הצעה לפרויקט, קורות חיים, תיקי עבודות, תיעוד העבודות.

דרישות: 300 שעות מחקר, עבודה עם פיקוח, דוח מסכם.

פתיחת התכנית: 2012.

לינק

אירלנד

(אוכ' 6,500,000)

גוף אחראי: Create, חברת בת של ממשלת אירלנד (ממשלתי על ידי חברת בת)

1. פרס שמטרתו לקדם מימוש פרויקטים אמנותיים ופיתוח כישורים קהילתיים של אמנות השתתפותית בקרב אמני אירלנד. הפרס מתמקד בגיוון תרבותי ובזכויות אדם.

משך: מלגה שנתית לאמן.

זוכים: בדרך כלל אחד. לציון העשור זכו השנה שניים בתחומים שונים.

שכר אמן: 10,000 €.

מגיש הבקשה: אמנים

ניהול הפרויקט: CREATE בוחרים את האמנים ומנהלים את הפרויקט.

דרישות: דוח מסכם והצגתו כפרקטיקת אמנות.

פתיחת התכנית: 2010.

לינק

2. פיתוח פרויקט.

משך: חמישה חודשים.

זוכים: כחמישה פרסים.

שכר אמן: 1,500–2,700 €. אפשרות תוספת של 500 € למנטור. לבוגר טרי (3 שנים) הפרס יכול להיות עד 2,500 €, מתוכם מקסימום 750 € יוקדשו למנטור. לבני מיעוטים הפרס על סך 2,750 € מתוכם 1,000 € יוקדש למנטור

מגיש הבקשה: אמנים

ניהול הפרויקט: CREATE בוחרים את האמנים ומנהלים את הפרויקט.

לינק

3. תוכנית רזידנסי לאמנים ממיעוטים אתניים, המחברת בין אמנים מרקעים סוציו־אקונומיים שונים לבין פסטיבלים, מרכזים ומיזמי תרבות לצורך עבודה על פרויקט.

משך: מ־2017–2020 היו 4 זוכים:

- פסטיבל אמנויות CARLOW (קרלאו)
- שני אמנים ב Fire Station Artists' Studios (דאבלין)
- אמן במרכז התרבות Sirius Arts Centre (קורק).

זוכים: בדרך כלל אחד, לציון העשור זכו השנה שניים בתחומים שונים.

שכר אמן: עד 15,000 €.

מגיש הבקשה: אמנים.

ניהול הפרויקט: CREATE מאתרים את שיתופי הפעולה, בוחרים אמנים וגופים מארחים ומנהלים את הפרויקטים.

דרישות: מימוש פרויקט במסגרת הרזידנסי.

פתיחת התכנית: 2017.

לינק

מרילנד, ארה"ב

(אוכ' 602,000)

גוף אחראי: מדינת מרילנד ארה"ב.

state level על ידי CAC at MICA Maryland Institute College of Art.

מטרה: אמן בקהילה.

משך: שנה — אוגוסט עד אוגוסט.

זוכים: בממוצע 8 זוכים בשנה.

שכר אמן: סה"כ 14,500 $ מתוכם 6,500 $ מהמוסד המארח ו־6,000 $ מתוכם למלגת אמן (שאיתה ניתן לשלם הלוואות לימודים).

800 $ לצורך חומרים מטעם המוסד המארח.

מגיש הבקשה: שני קולות קוראים לאמנים ומרכזים מארחים.

ניהול הפרויקט: כ־40 מרכזי קהילה כולל בתי ספר מנהלים את האמנים לצד CAC.

ההגשה: מכתב המלצה ומכתב תמיכה.

דרישות: ייזום וביצוע פרויקטי אמנות בשיתוף הקהילה, העברת קורסים וסדנאות פתוחות לקהילה.

פתיחת התכנית: 2004.

לינק

ארה"ב

גוף אחראי: הקרן הלאומית לאמנויות בארה"ב (ממשלתי). שתי תוכניות:

1. Callange America

מטרה: תמיכה לארגונים בקנה מידה בינוני־קטן המנגישים אמנות לאוכלוסיות מוחלשות ומודרות מבחינות: גאוגרפית, כלכלית, אתנית, או בעלי מוגבלויות.

משך: אפשר להגיש פרויקטים לאורך שלוש שנים אך לא יותר. אפשר להגיש במקביל פרויקט אחד ולתוכנית our town עד שנתיים.

זוכים: בשנת 2020 זכו כ־80 ארגונים לתמיכה בפרויקטים שונים של התוכנית.

שכר אמן: 10,000$, בתנאי של הצגת מאצ׳ינג של 10,000$ (לא מתמיכה ממשלתית־פדרלית).

מגיש הבקשה: ארגונים וקבוצות אמנים יכולות להגיש פרויקטים של אמנות או תוכניות להנגשת אמנות לאוכלוסיות מודרות.

ניהול הפרויקט: האירגונים הממסדיים שנמצאים בשותפות עם אמנים עצמאיים.

ההגשה: הצעה לפרויקט הכוללת מאפיינים סטטיסטיים ודמוגרפיים של אוכלוסיית היעד.

דרישות: שלושה סוגי פרויקטים נתמכים:
1. אירועים המארחים אמנים
2. קמפיינים לתמיכה בהתארגנויות מקומיות של תרבות ותיירות
3. פרויקטי אמנות ציבורית

פתיחת התכנית: במתכונת הנוכחית משנת 2011.

לינק

2. Our Town

מטרה: תכנית מענקים לשיתופי פעולה בין מגזריים (רשות מקומית + ארגונים ללא מטרות רווח + מגזר שלישי/מגזר עסקי) לצורך יצירת עבודות הנוגעות למרחב הציבורי ויצירת מקום (Placemaking) באסטרטגיה וכתשתית לחיזוק של קהילה מקומית באמצעות חיבור לאמנות..

משך: הפרויקט לא יכול לחזור על עצמו במשך שנתיים, עליו להיות מתמשך.

זוכים: בשנת 2020 זכו כ־30 פרויקטים להיתמך במסגרת התוכנית, בשנת 2019 זכו 38 פרויקטים.

שכר אמן: 25,000 $ עד 150,000 $ כמלגה מטעם שיתוף הפעולה המקומית. לפחות מחצית מתקציב הפרויקט יוקדש לשכר אמן.

מגיש הבקשה: שותפות בין רשות מקומית לבין ארגון ללא מטרות רווח שחייב להיות ארגון תרבות. עליהם לעסוק בשותפות עם מגזרים אחרים (כגון חקלאות ומזון, פיתוח כלכלי, חינוך ונוער, סביבה ואנרגיה, בריאות, דיור, ביטחון הציבור, תחבורה ופיתוח כוח אדם).

ניהול הפרויקט: הארגונים הממסדיים שנמצאים בשותפות עם אמנים עצמאיים.

ההגשה: יש להוכיח כי אחד המוסדות בשותפות שייך לעולם האמנות, להגיש קטלוג של פרויקטים של המגישים, ולהציג את פרטי הפרויקט המוגש (שם, מנהל פרויקט, איש קשר אדמיניסטרטיבי, תיאור, משך פרויקט, שותפים נוספים, תקציב).

דרישות: הפרויקטים יהיו באחד מארבעת התחומים המוגדרים:

1. אמנות השתתפותית — שהות אמן, פסטיבלים, פרויקט בשיתוף קהילה, מופעים, אמנות ציבורית, התערבויות ארעיות במרחב.

2. תכנון תרבות — תכניות לתרבות, תכנון רובעי תרבות, מיפוי נכסי תרבות, תכניות לאמנות השתתפותית.

3. עיצוב — עיצוב חללי עבודה לאמנים, תכנון עיצובי קהילתי, עיצוב של מוסדות תרבות, עיצוב המרחב הציבורי.

4. אמנים והתעשייה היצירתית — פיתוח עסקים יצירתי, פיתוח מקצועי לאמנים).

פתיחת התכנית: 2012.

לינק

דרום אוסטרליה

(אוכ' 1,677,000)

גוף אחראי: ממשלת דרום אוסטרליה (מחוזי).

מטרה: חיבור בין אמנים / גופים ציבוריים לקהילה באמצעות אמנות. התוכנית מזמינה אמנים עצמאיים, קבוצות, ארגונים ללא מטרות רווח ומוסדות נתמכים להגיש פרויקטים המשלבים בין אמנות לבין קהילות שונות, ואשר נרקמים ביחד עם הקהילה כבר בשלב הגשת הפרויקט.

משך: בהתאם להצעת המגישים.

זוכים: 4 זוכים בקטגוריית אמנויות הבמה ו־4 זוכים בתחומי האמנות החזותית בשנת 2019. מדי שנה זוכים כ־7 או 8 אמנים.

שכר אמן: עד 40,000 $ אוסטרלי שיכולים לשלם על: אירוח ואש"ל לאמנים, צוות קריאטיב וצוות טכני, דמי ועלות הגשה, עלויות הובלה, שיווק, חומרים, אוצרות ומנטורינג, עלויות ניהול פרויקטים, תיעוד, שכר טרחה לאמנים ואסיסטנטים, יוצרים ואנשי צוות טכני מדרום אוסטרליה, השכרת מקום וציוד.

מגיש הבקשה: ארגונים וקבוצות אמנים עצמאיות, אירגונים נתמכים בקני מידה שונים (קטנים, בינוניים וגדולים) בהם רשויות מקומיות וגופים שאינם מעולמות התרבות.

ניהול הפרויקט: הרשות המחוזית.

ההגשה: תיאור הפרויקט כולל את פרטי קהילת היעד, מטרות הפרויקט, משך הפרויקט, ייעדי הפרויקט (באיזה אופן ישפיע על קהילת היעד), קורות חיים/ביוגרפיה, מתודולוגיה ליישום, תוכנית עבודה, אומדן ולוח זמנים ומעורבות בעלי עניין בכל שלב.

דרישות: את ההגשה יש לפתח בהתייעצות עם קהילת היעד (שתוגדר על ידי מיקום גיאוגרפי, רקע תרבותי, אמונה דתית, מין, מוגבלות) כך שתענה על צרכי הקהילה. על הצעות הפרויקט להתייחס למתודולוגיה להליך יצירתי לפיתוח קהילתי ותרבותי כמוקד העיקרי של הפרויקט המוצע. תוצר הפרויקט אינו חייב להיות פיזי ויכול לבוא לידי ביטוי דרך בניית יכולת בקהילה לעסוק יותר באמנויות ובתרבות.

פתיחת התכנית: 2012.

לינק

נורווגיה

(אוכ' 5,600,000)

גוף אחראי: KORO, חברת בת של משרד התרבות (ממשלתי על ידי חברת בת).

מטרה: LOK היא תוכנית אמנות לקהילות מקומיות שמטרתה עידוד של אמנות ציבורית בקרב קהילות מקומיות ועידוד יצירה מקומית ואזורית. היא פרויקט בתוך המחלקה לאמנות במרחב הציבורי ב־KORO. מהות הפרויקט הוא עידוד האמנות על ידי אימוץ פרויקטים המייצרים חיבור בין הציבור לבין אמנות ומרחב ציבורי, עידוד שיתופי פעולה בין־ארגוניים ובין־מגזריים במטרה לייצר הזדמנויות לחיבור בין ציבור רחב לבין יוצרים ואמנות, וחיזוק פרקטיקות אמנותיות הקשורות לפיתוח עירו

משך: בהתאם להצעת המגישים.

זוכים: בשנת 2019 כ־24 פרויקטים במסגרת LOK, בנוסף לכ־20 פרויקטים שמומנו באותה על ידי המחלקה לאמנות במרחב הציבורי.

שכר אמן: מקסימום 100,000 קרונות נורווגיות (כ־37 אלף ₪). מינימום של 10% מהכנסות הפרויקט מוכרחות להגיע ממקור אחר. תשומות המגישים, בהן שעות עבודה, משרדיות, שעות ייעוץ, שכירות חלל וכו' יחשבו כשווה ערך כסף.

מגיש הבקשה: אמנים ואוצרים, ארגוני חברה אזרחית, רשויות מקומיות ומחוזיות

ניתן להגיש אחד מסוגי הפרויקטים הבאים:
1. הפקת פרויקטים של אמנות ציבורית
2. עבודת חקר והכנה לקראת פרויקט אמנות ציבורית
3. תוכניות חינוך ציבוריות

בחירה תושפע מהאיכות האמנותית, גיוון גיאוגרפי, חברתי ותרבותי, וריבוי וגיוון של שותפים מגישים.

לא יכולים להגיש גופים הנתמכים על ידי KORO.

ניהול הפרויקט: KORO (חברת בת ממשלתית של משרד התרבות הנורווגי) אחראית על הפקה, ניהול אוספי אמנות ופעילויות אמנות ציבורית במבני ציבור ובמסגרות ציבוריות אחרות. צוות פרויקט LOK המחלקה לאמנות במרחב הציבורי יהיו מנהלי הפרויקט.

ההגשה: צוות הפרויקט, תיאור פרויקט, מטרות הפרויקט, קהלי יעד, רקע, לוח זמנים ואומדן ראשוני, תכנית עבודה, קורות חיים, תיק עבודות.

דרישות: ערך אמנותי גבוהה, גיוון תרבותי וגיאוגרפי, ריבוי של שותפויות עם גופים שונים וקבוצות ציבוריות, נדרש להגיש בסיום הפרויקט דוח ביצוע.

פתיחת התכנית: 2012.

לינק / לינק